

اخبار و تحلیل‌ها

نشریه روزانه (داخلی) معاونت سیاسی

نماینده‌گی ولی فقیه در سپاه

سال بیست و هشتم / شماره ۶۷۹۸

دوشنبه ۱۶ شهریور ۱۴۰۵

امام خامنه‌ای (ره):

این حوادث برای جمهوری اسلامی بی‌سابقه نبود: از اوّل انقلاب بارها از این حوادث برای کشور رخ داده: علاوه‌ی بر جنگ تحمیلی هشت ساله، فتنه‌انگیزی‌ها، کشاندن افراد سست‌عنصر در مقابل ملت، فتنه‌های گوناگون نظامی، سیاسی، امنیتی و غیره، کودتا و امثال اینها [رخ داده: اما] جمهوری اسلامی بر همه‌ی اینها فائق آمد؛ جمهوری اسلامی توانست همه‌ی توطئه‌های دشمن را با تحمل سختی‌هایش خنثی کند، و توانست بر همه‌ی دشمنان در این زمینه‌ها فائق بیاید. ۱۴۰۴/۰۵/۰۷

موازی کاری؛ آفت تصمیم‌گیری در فضای مجازی

✍️ عبدالحسین آزاد

در حکمرانی عمومی، فقط نتیجه یک تصمیم اهمیت ندارد؛ اینکه چه نهادی، بر اساس چه اختیاری و از چه مسیری به آن تصمیم رسیده نیز بخشی از مشروعیت و کارآمدی تصمیم است. این مسئله در حوزه فضای مجازی اهمیت بیشتری دارد؛ چراکه این عرصه دیگر صرفاً موضوعی فناورانه نیست و امروز با اقتصاد، فرهنگ، امنیت، رسانه و حتی اعمال حاکمیت گره خورده است. بنابراین، تعدد مراکز تصمیم‌گیری در این حوزه می‌تواند به جای افزایش کارآمدی، موجب ابهام در مسئولیت‌ها و کاهش پیش‌بینی‌پذیری شود.

شورای عالی فضای مجازی با همین منطق شکل گرفت تا در یک حوزه فرابخشی، نقش نقطه کانونی سیاست‌گذاری و هماهنگی را ایفا کند. بر اساس قوانین و مقررات موجود، از جمله قانون برنامه هفتم پیشرفت، این شورا جایگاه مهمی در سیاست‌گذاری و هماهنگی امور فضای مجازی دارد و مرکز ملی فضای مجازی نیز

مأموریت‌هایی در زمینه تقسیم کار نهادی و طراحی سازوکارهای حکمرانی این حوزه بر عهده دارد. از این منظر، بحث درباره جایگاه شورا نباید به یک اختلاف سازمانی تقلیل پیدا کند؛ مسئله اصلی، روشن بودن مرجع تصمیم‌گیری در یک حوزه راهبردی است.

یکی از آسیب‌های مهم در این زمینه، شکل‌گیری موازی‌کاری است. اگر چند نهاد درباره یک موضوع واحد، خود را دارای اختیار سیاست‌گذاری یا تصمیم‌گیری بدانند، دستگاه‌های اجرایی و فعالان اقتصادی با برداشت‌های متفاوت و گاه متعارض مواجه خواهند شد. برای کسب‌وکارهای دیجیتال، ثبات و قابلیت پیش‌بینی مقررات اهمیت زیادی دارد و ابهام در مرجع تصمیم‌گیر می‌تواند برنامه‌ریزی بلندمدت را دشوار کند.

البته ایجاد ساختارهای کارشناسی و هماهنگ‌کننده برای دولت ضروری است و اصل تشکیل چنین مجموعه‌هایی محل اشکال نیست. مسئله زمانی ایجاد می‌شود که یک ساختار کارشناسی، به تدریج وارد قلمرو سیاست‌گذاری و صدور تصمیمات الزام‌آور شود. در چنین شرایطی، باید نسبت آن ساختار با مراجع قانونی، به‌ویژه شورای عالی فضای مجازی، کاملاً مشخص باشد. اصلاحات انجام‌شده درباره ستاد ساماندهی و راهبری فضای مجازی و محدود شدن نقش آن به ارائه پیشنهاد و گزارش کارشناسی، از همین منظر قابل توجه است.

در عین حال، مقابله با ساختارهای موازی نباید به معنای نادیده گرفتن ضرورت فعال بودن شورای عالی فضای مجازی باشد. اگر

این شورا قرار است مرجع قانونی حکمرانی باشد، باید به صورت منظم و مسئله محور فعالیت کند و مسائل مهم و فوری فضای مجازی را در زمان مناسب تعیین تکلیف کند. بخشی از انگیزه ایجاد ساختارهای جدید زمانی شکل می گیرد که میان نیازهای فوری کشور و فرآیند تصمیم گیری رسمی فاصله ایجاد شود.

در نهایت، دولت و شورای عالی فضای مجازی رقیب یکدیگر نیستند. دولت باید ابزار و اختیار لازم برای اجرا را داشته باشد و شورا نیز وظیفه سیاست گذاری و هماهنگی کلان را انجام دهد. حکمرانی موفق زمانی شکل می گیرد که مرز این مسئولیت ها روشن باشد؛ زیرا دولت قوی، دولتی نیست که مراکز تصمیم گیری بیشتری ایجاد کند، بلکه دولتی است که در یک معماری قانونی روشن، مسئولیت های خود را با اقتدار و پاسخگویی انجام دهد.

▼ گزارش روز

شجاعت اخلاقی؛ چیزی که اروپا از آن بی بهره است

 بهرام بختیاری

«اسرائیل کار کثیف را برای همه ما انجام می دهد»؛ این جمله فریدریش مرتس، صدراعظم آلمان، در سال گذشته شاید یکی از صریح ترین نشانه های نگاه امنیتی برلین به جنگ علیه ایران بود؛

نگاهی که در آن، تل‌آویو در جایگاه مجری و اروپا در جایگاه ناظر و حامی قرار می‌گرفت. اما اکنون، با گذشت زمان و نمایان‌تر شدن تبعات اقتصادی جنگ، ادبیات برلین از دفاع از عملیات نظامی و تأکید بر ملاحظات امنیتی، به سخن گفتن از ضرورت پایان جنگ و هشدار درباره تبعات اقتصادی آن تغییر کرده است. این تغییر لحن را نمی‌توان صرفاً یک تحول سیاسی یا دیپلماتیک دانست؛ اقتصاد آلمان اکنون خود به یکی از قربانیان مستقیم بی‌ثباتی ناشی از جنگ تبدیل شده است.

اقتصاد آلمان، به‌عنوان موتور صنعتی اروپا، بیش از بسیاری از اقتصادهای اروپایی نسبت به قیمت و امنیت انرژی حساس است. صنایع بزرگ، بخش تولید، حمل‌ونقل و زنجیره‌های تأمین همگی از افزایش هزینه انرژی و بی‌ثباتی بازارها تأثیر می‌پذیرند. بر اساس گزارش‌های اقتصادی اخیر، تورم آلمان در اوت ۲۰۲۶ به ۲٫۹ درصد رسید و تورم انرژی نیز به ۱۰٫۵ درصد افزایش یافت. وزیر دارایی آلمان اخیراً افزایش نرخ اوراق قرضه این کشور را به نااطمینانی جهانی ناشی از جنگ آمریکا و ایران نسبت داده است؛ بازده اوراق ۳۰ ساله دولت آلمان در مقطعی به ۳٫۷۹ درصد رسید که بالاترین سطح از سال ۲۰۱۱ بود. دولت آلمان در سال جاری پیش‌بینی رشد اقتصادی خود را از یک درصد به ۰٫۵ درصد کاهش داده و برای سال ۲۰۲۷ نیز پیش‌بینی رشد را از ۱٫۳ درصد به ۰٫۹ درصد رسانده است.

در چنین شرایطی، پرسش درباره تغییر رویکرد آلمان، پرسشی فراتر از یک موضع‌گیری دیپلماتیک است. آیا برلین واقعاً به این نتیجه رسیده است که ادامه جنگ هزینه‌هایی دارد که دیگر

نمی‌توان آنها را صرفاً با استدلال‌های امنیتی توجیه کرد؟ پاسخ سخنگوی وزارت امور خارجه به این پرسش، قابل تأمل بود: «امیدواریم که این‌گونه باشد.» این پاسخ در واقع نشان می‌دهد تهران تغییر ادبیات اروپا را مشاهده می‌کند، اما هنوز آن را تغییر راهبردی نمی‌داند. از نگاه جمهوری اسلامی ایران، کشورهای اروپایی مدت‌هاست از منشأ مشکلات اقتصادی و انرژی خود اطلاع دارند، اما مسئله اصلی آن است که حاضر نیستند این واقعیت را به صراحت بیان کنند.

اسماعیل بقائی، سخنگوی وزارت امور خارجه، در همین زمینه تأکید کرد که اروپایی‌ها به «شجاعت اخلاقی» برای بیان آنچه می‌دانند نیاز دارند. ایران معتقد است اروپا از یک سو آثار جنگ را بر اقتصاد خود مشاهده می‌کند و از سوی دیگر، در سطح سیاسی همچنان تلاش می‌کند میان واقعیت اقتصادی و موضع رسمی خود فاصله ایجاد کند. اما این فاصله هر روز دشوارتر می‌شود. وقتی قیمت انرژی بالا می‌رود، تورم افزایش می‌یابد، رشد اقتصادی کاهش پیدا می‌کند و دولت مجبور می‌شود برای تأمین مالی با نرخ‌های بالاتری استقراض کند، دیگر نمی‌توان جنگ را صرفاً یک بحران «دور از اروپا» تلقی کرد.

با این وجود آنچه اکنون در برابر اروپا قرار دارد یک انتخاب ساده اما تعیین‌کننده است: ادامه سیاستی که هزینه‌های آن روزبه‌روز بیشتر به اقتصاد اروپا منتقل می‌شود، یا حرکت به سمت سیاستی مستقل‌تر که بتواند میان امنیت، اقتصاد و منافع ملی توازن برقرار کند. از نگاه تهران، اروپا برای عبور از این بحران به چیزی بیش از بیانیه‌های دیپلماتیک نیاز دارد؛ به همان چیزی که سخنگوی

وزارت امور خارجه از آن با عنوان «شجاعت اخلاقی» یاد کرد. تا زمانی که اروپا حاضر نباشد درباره منشأ بحران صریح سخن بگوید، حتی اگر قیمت انرژی، تورم و هزینه استقراض را هم بپردازد، از نگاه تهران همچنان در حال مدیریت پیامدهاست، نه حل مسئله.

▼ خبر ویژه

تاب‌آوری ایران شگفت‌آور است

مذاکره‌کننده سابق آمریکایی دنیس راس با اشاره به تاب‌آوری بالای ایران، گفت که فشار اقتصادی و نظامی به تنهایی نمی‌تواند تهران را به عقب‌نشینی وادار کند. راس که از چهره‌های شناخته شده دولت‌های دموکرات و جمهوری‌خواه آمریکاست، اظهار کرد که واشنگتن ممکن است وضعیت اقتصادی ایران را نشانه‌ای از موفقیت استراتژیک تعبیر کند، اما واقعیت پیچیده‌تر است. وی افزود که تهران مصمم است نشان دهد می‌تواند تنگه هرمز را کنترل کند و در عین حال، گزینه تشدید تنش‌ها را برای خود محفوظ نگه داشته است. راس تأکید کرد: «ایرانی‌ها از نظر تاب‌آوری (مقاومت) همواره ما را غافلگیر کرده‌اند.» وی همچنین گفت که تردید دارد فشار اقتصادی و نظامی به تنهایی بتواند ایرانی‌ها را وادار به عقب‌نشینی کند و به باور دولتمردان ایرانی، این کشور می‌تواند درد اقتصادی را تحمل کند و در نهایت به خواسته‌های خود برسد. از سوی دیگر، بورجو اوزچلیک، پژوهشگر ارشد مؤسسه سلطنتی خدمات متحد، گفت که تجاوزات نظامی به تقویت روحیه میهن‌پرستی در ایران انجامیده است. اوزچلیک

شرح داد: «البته، فشار اقتصادی خطر ناآرامی عمومی را افزایش می‌دهد، اما در حال حاضر، به نظر می‌رسد که حال و هوای جنگ تأثیر قابل توجهی بر مردم دارد.» این کارشناس افزود که مداخله نظامی خارجی، تلفات غیرنظامی و درک رویارویی تمدنی با نظم تحت رهبری آمریکا، حمایت میهن‌پرستانه از حاکمیت و دیدگاه «اول ایران» را در میان مردم حفظ کرده است.

▼ اخبار

حمایت انجمن صنفی CNG کشور از تصمیم دولت درباره بنزین

رئیس هیئت‌مدیره انجمن صنفی CNG کشور با استقبال از مصوبه جدید دولت مبنی بر افزایش نرخ بنزین با کارت جایگاه‌ها به ۱۰ هزار تومان، گفت: «دولت از میان سناریوهای مختلف مطرح‌شده، متعادل‌ترین و کم‌هزینه‌ترین مسیر را انتخاب کرده است.» وی تأکید کرد: «حفظ سهمیه‌های نرخ اول و دوم و تعیین نرخ سوم ده‌هزار تومانی برای مصرف‌مازاد، مدیریت مصرف را بدون ایجاد شوک و فشار مستقیم بر اکثریت مردم دنبال می‌کند.» جان‌محمدی با اشاره به تأکید مهندس عظیمی‌فر بر اجرای تدریجی سیاست‌ها و تقویت سهم CNG، اظهار کرد: «این رویکرد شایسته پشتیبانی است و مجموعه صنعت CNG با تمام ظرفیت در اجرای آن همراه دولت خواهد بود.» وی تصریح کرد: «هدف اصلی کاهش مصرف بنزین و افزایش سهم CNG

در سبب سوخت کشور است. شبکه ۲۲۵۶ جایگاه فعال CNG آمادگی تأمین سوخت خودروهای دوگانه‌سوز و ناوگان عمومی را دارد.» رئیس انجمن CNG درباره تاکسی‌های اینترنتی گفت: «رانندگان اسنپ و تپسی در صورت داشتن شرایط، می‌توانند در طرح رایگان تبدیل خودروهای بنزینی به دوگانه‌سوز ثبت‌نام کنند. این اقدام با استفاده از CNG ارزان‌تر، مانع افزایش هزینه رانندگان و مسافران می‌شود.» جان‌محمدی با اشاره به تجربه استان کرمان افزود: «هم‌زمان با کاهش استفاده از کارت اضطراری، مصرف بنزین ۱۵ درصد کاهش و مصرف CNG ۳۰ درصد افزایش یافت. این تجربه نشان داد هدایت خودروها به سمت CNG بدون تحمیل هزینه سنگین به خانوارها امکان‌پذیر است.» وی در پایان تأکید کرد: «انجمن CNG و جایگاه‌داران برای اطلاع‌رسانی، تسهیل طرح تبدیل رایگان و افزایش آمادگی جایگاه‌ها همکاری می‌کنند. استفاده درست از ظرفیت CNG می‌تواند مصرف و واردات بنزین را کاهش دهد، منابع ارزی را حفظ کند و هزینه سوخت مردم را کنترل نماید.»

ملت‌های منطقه فلسطین را فراموش نکرده‌اند

روزنامه هاآرتص در تحلیلی با اشاره به جشنواره «امارات فلسطین را دوست دارد» در دبی که با حضور بیش از ۵۰ هزار نفر از ملیت‌های مختلف برگزار شد، اعتراف کرد که «ملت‌های منطقه فلسطین را فراموش نکرده‌اند» و ادعای بنیامین نتانیاهو مبنی بر اینکه جهان عرب فلسطینیان را فراموش کرده است، «اشتباه و دروغ» بود. به نوشته این تحلیلگر صهیونیست، اگرچه توافق‌نامه‌های ابراهیم در سال ۲۰۲۰ بین رژیم صهیونی، امارات

و بحرین امضا شد، اما شش سال بعد، جنگ غزه، کشته شدن ده‌ها هزار فلسطینی و افزایش خشونت شهرک‌نشینان در کرانه باختری، نشان داد که مردم منطقه تغییر نکرده‌اند. نویسندگان مقاله با اشاره به اظهارات متکبرانۀ نتانیا‌هو که مدعی بود کشورهای عربی به دلیل خسته شدن از فلسطینیان به رژیم صهیونی نزدیک می‌شوند، تأکید کرد که این مفهوم نیز مانند دیگر مفاهیم ترویج‌شده توسط نتانیا‌هو، اشتباه بوده است. این تحلیلگر همچنین به تلاش‌های ادامه‌دار برای القای این ایده که عربستان سعودی به‌زوری پیمان صلح با رژیم امضا خواهد کرد، اشاره کرد و نوشت که چنین اتفاقی رخ نداده است. هآرتس در پایان نتیجه‌گیری کرد که کشورها و رهبران ممکن است در زمان آرامش وضعیت موجود را نادیده بگیرند، اما وقتی نوار غزه ویران می‌شود و ده‌ها هزار نفر کشته می‌شوند و شهرک‌نشینان روستاها را به آتش می‌کشند، همه چیز تغییر می‌کند.

توهم شکست‌ناپذیری آمریکا را فروپاشاید

رابرت پیپ، استاد علوم سیاسی دانشگاه شیکاگو، در تحلیلی از تحولات اخیر جنگ ایران و آمریکا، جنگ اوکراین و نشست سازمان همکاری شانگهای، گفت که نشانه‌های روشنی از تغییر موازنه قدرت جهانی و حرکت به سمت نظمی پس از برتری آمریکا مشاهده می‌شود. پیپ با اشاره به درگیری اخیر در تنگه هرمز، تصریح کرد که ایران در واکنش به حملات آمریکا، به جای پاسخ متناسب، سطح درگیری را افزایش داد و پایگاه‌های آمریکایی را هدف قرار داد و هدف تهران افزایش هزینه استفاده آمریکا از قدرت نظامی است. وی گفت: «چه آمریکا در برابر ایران

مکث کند، چه به حملات خود ادامه دهد و چه ایران پاسخ دهد یا ندهد، هزینه استفاده از قدرت آمریکا در حال افزایش است.» پیپ با اشاره به سخنانی اخیر پوتین درباره صلح، تأکید کرد که او بر مذاکرات دوجانبه میان روسیه و اوکراین بدون نقش میانجیگری آمریکا اصرار دارد و پیشنهاد واشنگتن برای مذاکرات سه‌جانبه را رد کرده است. وی همچنین به نشست سازمان همکاری‌های شانگهای و صدور بیانیه بیشکک اشاره کرد و گفت که هند در این بیانیه در کنار روسیه و چین قرار گرفت و تحریم‌های غرب علیه ایران را محکوم کرد و دیدار مودی با پزشکیان در میانه فشارهای آمریکا، نشانه کاهش اثرگذاری فشارهای واشنگتن است. این تحلیلگر آمریکایی تأکید کرد که ائتلاف ضدچینی آمریکا در حال ترک‌برداشتن است و حتی هند نیز به عنوان شریک کلیدی این راهبرد، در حال نزدیک شدن به روسیه و چین است. پیپ در بخش پایانی تحلیل خود، جنگ علیه ایران را نقطه عطفی در کاهش برتری آمریکا دانست و گفت که این جنگ «توهم شکست‌ناپذیری آمریکا» را که پس از جنگ خلیج فارس در سال ۱۹۹۱ شکل گرفته بود، در حال فروپاشاندن است.

▼ اخبار کوتاه

◀ الکساندر گروشکو، معاون وزیر خارجه روسیه، گفت: «اظهارات سیاستمداران اروپایی درباره حل درگیری اوکراین و گفتگو با مسکو، بیشتر حرف‌های توخالی و هیاهوی رسانه‌ای است.» وی تصریح کرد: «در عمل،

سیاست اتحادیه اروپا با رویکرد ناتو همسو است و هدف آن طولانی کردن درگیری کی‌یف برای وارد کردن شکست راهبردی به مسکو می‌باشد.» گروشکو تأکید کرد اقدامات اروپا علیه روسیه است و اظهارات آنها درباره صلح صرفاً نمایشی است.

اسحاق بریک، ژنرال ذخیره ارتش رژیم صهیونی، با هشدار درباره «زلزله استراتژیک و تهدید وجودی» نوشت: «اسرائیل در وضعیت ضعف استراتژیک و فروپاشی عمیق داخلی به سر می‌برد.» وی در معاریو افزود: «در حالی که سران اسرائیل مشغول ایران هستند، یک ائتلاف منطقه‌ای بسیار بزرگتر در حال شکل‌گیری است که نوید نابودی این رژیم را می‌دهد.» بریک با اشاره به انزوای بین‌المللی رژیم صهیونی و رها شدن از سوی واشنگتن تأکید کرد: «این وضعیت مستلزم تغییر رهبری و بازسازی فوری مفهوم امنیت ملی برای جلوگیری از وقوع فاجعه است.»

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، با اشاره به روایت‌سازی وارونه آمریکا نوشت: «تنگه هرمز تا پیش از ۲۸ فوریه که آمریکا و رژیم صهیونیستی به ایران حمله‌ور شدند کاملاً باز بود. واشنگتن جنگی غیرقانونی

تحمیل کرد و جریان عادی کشتیرانی را مختل نمود.» وی تصریح کرد: «آمریکا جنگ را آغاز کرده، اما انتظار دارد تمام جهان هزینه آن را بپردازد و همزمان ایران را مسبب آشوبی جلوه می‌دهد که خود عامل آن است.» بقایای این وارونه‌نمایی را «به‌غایت بی‌معنا و بی‌اساس» خواند و تأکید کرد نفت‌کش‌ها متوقف مانده، تجارت مختل شده و بهای انرژی سیری صعودی پیدا کرده است.

در ادامه تجاوزات رژیم صهیونی به جنوب لبنان، یک امدادگر در کفررمان به شهادت رسید و دو نفر دیگر زخمی شدند. ارتش رژیم ساختمان‌های را در دیرالزهرانی هدف قرار داد و دوحه کفررمان و بنی‌حیان زیر آتش توپخانه قرار گرفتند. جنگنده‌های این رژیم همچنین وادی زبقین را بمباران کردند. وزارت بهداشت لبنان اعلام کرد از دوم مارس تاکنون ۴۳۶۲ نفر شهید و ۱۲ هزار و ۳۷۸ نفر زخمی شده‌اند.

کریس مورفی، سناتور آمریکایی، با انتقاد شدید از سیاست‌های ترامپ نوشت: «۱۸ آمریکایی کشته شده‌اند، میلیارد‌ها دلار خسارت به پایگاه‌ها وارد شده، ذخایر موشکی به طرز فاجعه‌باری پایین آمده و

خانواده‌ها برای پرداخت بنزین ۵ دلاری تقلا می‌کنند.» وی تصریح کرد: «ایران قوی‌تر از همیشه است، اما رئیس‌جمهور ما به طرز خطرناکی دچار توهم است.» مورفی با اشاره به ورشکستگی مزارع به بالاترین حد، این وضعیت را نتیجه مستقیم جنگ ناکام ترامپ علیه ایران دانست.